

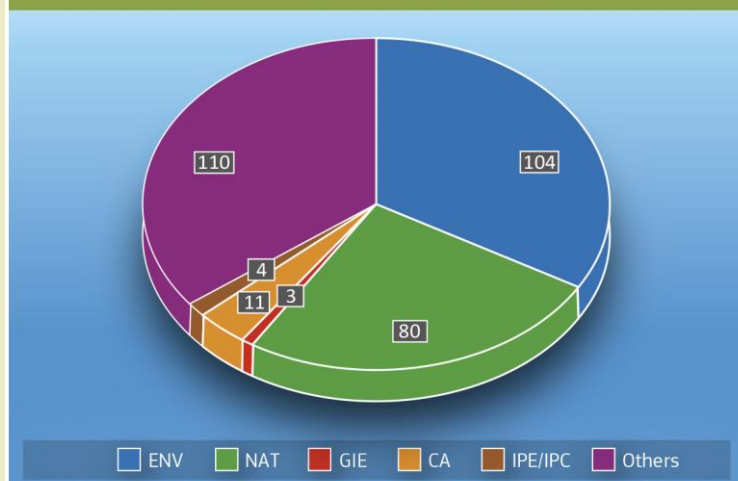

Dit document biedt een overzicht van LIFE in België. Het toont de belangrijkste gegevens en enkele van de meest recente LIFE-projecten.

U vindt er ook contactgegevens en andere nuttige bronnen en een volledige lijst van lopende en recent voltooide LIFE-projecten.

Er vindt jaarlijks een oproep voor projectvoorstellen plaats die de prioriteitsgebieden van het LIFE-programma bestrijkt.

312 LIFE projects (since 1992)

Investment in LIFE projects in Belgium (€ million)

	Total investment	EU contribution
ALL LIFE projects	761	351
Environment and Resource Efficiency (ENV)	212	81
Nature and Biodiversity (NAT)	301	165.5
Environmental Governance and Information (GIE)	4	2.2
Climate Action (CA)	33.5	18
Integrated (IPE/IPC)	69	40
Others	141.5	44

OVER HET LIFE-PROGRAMMA

Het LIFE-programma is het financieringsinstrument van de EU voor milieu- en klimaatactie. Het programma loopt sinds 1992 en heeft meer dan 4 500 projecten in de EU en in derde landen medegefinancierd, waarmee meer dan 9 miljard euro is gemobiliseerd en meer dan 4 miljard euro is bijgedragen aan de bescherming van het milieu en het klimaat. De begroting voor het LIFE-programma voor 2014-2020 is vastgesteld op 3,4 miljard euro in lopende prijzen, met een subprogramma voor milieu en een subprogramma voor klimaatactie.

Soorten LIFE-projecten

- Traditioneel (Milieu en efficiënt gebruik van hulpbronnen; Natuur en biodiversiteit; Milieugovernance en -informatie; Beperking van klimaatverandering; Adaptatie aan klimaatverandering; Klimaatgovernance en -informatie).
- Geïntegreerd (milieu-, natuur- of klimaatactie)
- Voorbereidend
- Capaciteitsopbouwend

Andere vormen van LIFE-financiering:

- Exploitatiesubsidies voor ngo's
- Financieringsmechanisme van het natuurlijke kapitaal (NCFE – Natural Capital Financing Facility)
- Particuliere energie-efficiëntiefondsen (PF4EE – Private Finance for Energy Efficiency)

NCFE en PF4EE zijn gezamenlijke initiatieven met de Europese Investeringsbank, die de twee fondsen beheert.

Voor meer informatie zie: (https://cinea.ec.europa.eu/life_en)

LIFE Milieu en hulpbronnefficiëntie

Dit prioritaire gebied van LIFE beoogt de ontwikkeling, het testen en het demonstreren van beste praktijken, oplossingen en geïntegreerde benaderingen van milieu-uitdagingen, evenals het verbeteren van het verwante kennisbestand.

Tot nog toe heeft de component LIFE Milieu en Hulpbronnefficiëntie (voorheen LIFE-component Milieubeleid en -governance) 104 projecten in België gefinancierd. Dit is goed voor een investering van € 212 miljoen, waarvan € 81 miljoen is verstrekt door de Europese Unie.

De afgeronde projecten hadden vooral betrekking op thema's als: geïntegreerd milieubeheer (groene en blauwe infrastructuur in de grijze randstedelijke landschappen van Vlaanderen); afvalwaterzuivering; watervoorziening; grondwaterbescherming en -sanering; diffuse en verspreide bronnen van vervuiling; luchtkwaliteitsmanagement; bouw- en sloopafval (bv. gips); ecodesign; schone technologieën (innovatieve recyclage- en upcyclagemethodes in de glasindustrie); verwerking van e-afval; coördinatie van menselijke biomonitoring op Europese schaal; overheidsopdrachten (in de tuinsector); duurzaam bodembeheer; milieuvriendelijke technieken in de bouwsector (waterafstotende middelen op basis van silicium); schonere technologieën (productie van hooggezuiverd polyfosforzuur); en afvalrecycling (ontwikkeling van nieuwe merkers en, gebruik van bioafval en hergebruik van draf als grondstof voor de productie van twee soorten niet-alcoholische dranken). De meeste projecten werden uitgevoerd door internationale maatschappijen, lokale overheden, één NGO, KMO's, onderzoeksinstituten en professionele organisaties. De gemiddelde duur ervan schommelt tussen 24 en 48 maanden.

Er lopen zes projecten in België. Deze zijn gericht op: beperking van de klimaatverandering (vervanging van fossiele brandstoffen in sectoren die op grote schaal gebruik maken van verbrandingsprocessen door bioafvalbronnen, alsook demonstratie van emissievrije en geluidsarme vuilniswagens); verbetering van de waterkwaliteit (vergroting van de beschikbare wateropslagcapaciteit door metaalverontreiniging uit waterlopen en uiterwaarden te verwijderen door middel van natuurgerichte sanering); afvalrecycling (oplossing voor de economische terugwinning van thermoplastische kunststoffen en bijproducten) en afvalbenutting (innovatieve technologieën om nieuwe stromen van voormalige voedingsmiddelen te verwerken tot hoogwaardige diervoeders); en risicobeoordeling en bescherming van de menselijke gezondheid (ecologische bestrijding van de eikenprocessierups).

Deze projecten worden uitgevoerd door privé-ondernemingen en de regionale/lokale overheid. De gemiddelde duur van de projecten bedraagt tussen 36 en 82 maanden.

Het project in het onderstaande kader is een zeer succesvol project, dat genomineerd is voor een LIFE Award in 2021.

Vernieuwing in de ontwikkeling en het ontwerp van multifunctionele groene en blauwe infrastructuren in de grijze randstedelijke landschappen van Vlaanderen (LIFE-GREEN4GREY) LIFE12 ENV/BE/000212

LIFE-GREEN4GREY creëerde waardevolle nieuwe Groene en Blauwe Infrastructuur (GBI) elementen die meerdere voordelen bieden voor het milieu en de lokale gemeenschappen in zes stedelijke en randstedelijke proefgebieden in Vlaanderen, België. De aanpak van het project, samen met internationale, nationale en lokale netwerken, communicatie en belangenbehartiging, had aan het einde van het project al een multiplicatoreffect veroorzaakt. Dit overtuigde de lokale en regionale overheden in België en andere

EU-lidstaten om meer te investeren in het creëren van GBI ten behoeve van zowel de mensen als de biodiversiteit.

Het succes van het project werd bereikt door een geïntegreerde aanpak, rekening houdend met meerdere ecosysteemdiensten en multifunctionele, op de natuur gebaseerde oplossingen. Nieuwe groene en blauwe infrastructuurprojecten en -plannen werden geïmplementeerd in stedelijke en randstedelijke omgevingen door vanaf het begin op een participatieve manier samen te werken met de belanghebbenden. Het projectteam heeft zowel met de private als de publieke sector samengewerkt om meer GBI-gebieden te creëren. Door het creëren van verschillende GBI-elementen heeft het project zeer tastbare resultaten opgeleverd voor de lokale gemeenschappen.

Bij de doelstelling van het project om grijze randstedelijke zones om te vormen tot groene en blauwe infrastructuur waren alle relevante belanghebbenden betrokken. Hierdoor konden twee belangrijke resultaten ten bate van het milieu worden gerealiseerd: verbetering van de biodiversiteit en aanpassing aan de klimaatverandering (overstromingspreventie). De GBI zal ook gefragmenteerde natuurgebieden met elkaar verbinden. De acties in de verschillende proefgebieden omvatten de transformatie van een kunstmatig kanaal in een genaturaliseerde waterloop, het herstellen van vijvers en het creëren van nieuwe wateropslagplaatsen die ook de biodiversiteit bevorderen, het verbeteren van de leefomstandigheden voor de Europese boomkikker (*Hyla arborea*) in de buurt van een woonwijk, het ontwikkelen van een groen zakendistrict en het aanleggen van een gemeenschapsrecreatiegebied.

Het project is een voorbeeld van hoe de EU-strategie voor groene infrastructuur in stedelijke en randstedelijke gebieden kan worden uitgevoerd.

Het project heeft ook een hoge demonstratiewaarde omdat het proefprojecten uitvoert voor de ontwikkeling van multifunctionele GBI in gefragmenteerde en onderontwikkelde randstedelijke gebieden. Het participatieve proces met de lokale bevolking en bedrijfssector is innovatief en draagt bij aan het publieke draagvlak en de duurzaamheid van de projectacties.

Het project richtte zich op het verbeteren van een reeks ecosysteemdiensten en gebiedsfuncties: natuur en biodiversiteit, waterretentie, verbetering van de waterkwaliteit, groene zones voor buitenactiviteiten en als ontmoetingsplaats, gezondheid en welzijn, groene bedrijfsterreinen, groene leefomgevingen, duurzame voedselproductie, klimaatadaptatie en milieueducatie. Een belangrijk doel was bijvoorbeeld de aanpassing aan de klimaatverandering door het verbeteren van ecosysteemdiensten zoals waterretentie en het aanleggen van infiltratiegebieden. Een sociaaleconomisch onderzoek zal worden uitgevoerd nadat alle maatregelen zijn uitgevoerd, en de resultaten zullen worden vergeleken met de basisonderzoeken van het project. De verwachte sociaaleconomische voordelen omvatten voordelen voor het ondernemingsklimaat, een verbetering op niveau van gezondheid en welzijn, meer recreatieve en sociale voordelen, alsook voordelen voor het visuele landschap en voor het onderwijs. Door middel van het participatieve proces bevordert het project de sociale cohesie door mensen bij elkaar te brengen op plaatsen waar maatregelen worden uitgevoerd.

Voor meer informatie:
<http://www.green4grey.be>

LIFE Natuur en Biodiversiteit

Dit LIFE-prioriteitsgebied beoogt de ontwikkeling, het testen en het demonstreren van beste praktijken, oplossingen en geïntegreerde benaderingen om bij te dragen tot de ontwikkeling en implementatie van natuur- en biodiversiteitsbeleid en -wetgevingen, zowel als het verbeteren van het verwante kennisbestand.

Tot nog toe heeft de component LIFE Natuur en Biodiversiteit 80 projecten in België gefinancierd. Deze projecten vertegenwoordigen een investering van € 301 miljoen, waarvan € 165,5 miljoen is verstrekt door de Europese Unie.

De voltooide projecten waren voornamelijk gericht op het herstel, het behoud en het beheer van habitats. Deze omvatten de regio Ardenne liégeoise, de Uitkerkse polders; de Dommelvallei; bossen in de Vlaamse Ardennen; de kalkhoudende habitattypes in de streek van de Lesse en de Lomme; het fossiel estuarium van de duinen van de IJzer; de droge graslanden van de Bovenmaas; de minerotrofe venen en heide-ecosystemen in de Zuiderkempen; turf- en natte habitats op het plateau van Saint-Hubert; het laagveenecosysteem "Damvallei"; moerassen langs de Schelde; het vijvercomplex van Midden-Limburg; de oligomesotrofe waterhabitats in de Kempen; de waterrijke natuurgebieden in Belgisch Lotharingen; de zoute graslanden in de Vlaamse polders; de valleien en turfheides van de Croix Scaille en het plateau van Tailles; heide in verschillende gebieden; vogelhabitats in Abeeek; de bogagelandschappen van de Fagne-Famenne; bossen in de Most-Keiheuvel; de kwelders van het Zwin; de Bosbeek-, Itterbeek en Kleine Netevalleien; grasland in Vochtig Haspengouw; graslanden in de Oostkustpolders; en alluviale bossen en krekens binnen de gecontroleerde overstromingsgebied van de Schelde-estuariumsite Kruibeke-Bazel-Rupelmonde. Eén project werkte specifiek aan de bescherming van natuurlijke habitats voor ernstig bedreigde soorten in het Zoniënwood. Een ander project was gericht op de ontwikkeling van innovatieve technieken voor de aanleg en het onderhoud van boscorridors voor bovengrondse leidingen, teneinde hun potentiële voordelen voor biodiversiteit maximaal op te voeren. Het project is ook gericht op de bescherming van bepaalde soorten (zoals de parelmossel, de kwartelkoning, bedreigd vleermuissoorten in Vlaanderen en bedreigde vlinders in Wallonië). NGO's vormden vanuit het grootste deel begunstigen (meer dan 80%). Andere projecten werden ontwikkeld door lokale en regionale overheden en door parken en een professionele organisatie. De gemiddelde duur van de projecten bedroeg tussen 36 en 60 maanden.

Er lopen 14 LIFE+ Natuur-projecten in België. Deze zijn gericht op het herstel van habitats (de bogagelandschappen van de Fagne-Famenne; graslanden en weiden in Zuidelijk Lotharingen en de Ardennen; de versnipperde habitats in het Hageland; kustduinen tussen Duinkerke in Frankrijk en Westende in België; het Grote Netewoud en de Demervallei; grasland- en boshabitats; en aangetaste habitats, waaronder duingraslanden, droge en natte heide en zoetwaterhabitats in het Grenspark De Zoom Kalmthoutse Heide. Eén project richt zich op de verbondenheid van het Natura 2000-netwerk aan beide kanten van de Belgisch-Nederlandse grens van het stroomgebied van de Maas. Sommige projecten richten zich op de ontwikkeling van de biodiversiteit in nog werkende steengroeven; de ontwikkeling en het herstel van semi-natuurlijke heide- en graslandhabitats in de Oostelijke Ardennen; het oprichten van een vismigratietraject langs de Maas; en verbinding van het behoud van habitats met het beheer van biomassa op lange termijn in Vlaanderen (België) en Polen. Andere projecten zijn gericht op het behoud van soorten, namelijk *Nardus* en *Limosa* in de Kempen (over de Belgisch-Nederlandse grens); en op de bestrijding van invasieve waterfauna, met een proefproject betreffende de Amerikaanse brulikker. Eén project is specifiek gericht op een innovatieve, op feiten gebaseerde werkstroom voor de besluitvorming inzake invasieve uitheemse soorten (IAS-management). De meeste lopende projecten werden ontwikkeld door ngo's en regionale overheden. Andere soorten begunstigen zijn professionele organisaties (Verbond van ontginningsbedrijven), een grote onderneming (EDF Luminus), een universiteit en een parkbeheerder. De duur ervan schommelt tussen 54 en 96 maanden.

De in het onderstaande kader voorgestelde resultaten hebben betrekking op een succesvol LIFE Natuur- en Biodiversiteitsproject in België.

Habitatherstel van alluviale bossen en krekens binnen de gecontroleerde overstromingsgebied van de Schelde-estuariumsite Kruibeke-Bazel-Rupelmonde (LIFE+SCALLUVIA) LIFE12 NAT/BE/000596

Het LIFE+SCALLUVIA-project heeft al zijn doelstellingen met succes verwezenlijkt, waarbij vele belanghebbenden hebben samengewerkt om natuurbehoud, bescherming tegen overstromingen en recreatie in een deel van het Kruibeke-Bazel-Rupelmonde gebied in Vlaanderen, België, op efficiënte wijze te combineren.

Het projectteam heeft de oppervlakte van de alluviale bossen, met name 'Alluviale bossen met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior*', vergroot van 37,9 ha naar 40,3 ha. Dit gebied zal naar verwachting in de komende jaren 69 ha bereiken. De 'gunstige' staat van instandhouding van de alluviale boshabitats is na slechts twee jaar beheer van het waterpeil van 3,9 ha tot 6,8 ha gestegen en zal naar verwachting verder groeien. Het project heeft ook krekens hersteld, met name door de oppervlakte van de habitat 'Natuurlijke eutrofe meren met Magnopotamion of Hydrocharitaceae-type vegetatie' te vergroten. Deze habitat was voorheen niet aanwezig op het projectterrein, maar bereikte 9,7 ha en zal naar verwachting in de toekomst 11 ha bereiken.

Dankzij het herstel van de habitats konden de in de bijlagen van de Habitatrichtlijn vermelde soorten weer in ere worden hersteld. Gezonde populaties konden worden waargenomen voor de Europese bittervoorn, blauwborst en ijsvogel. De roerdomp, de Europese bever en de Europese otter broeden op het projectterrein; de purperreiger gebruikt het terrein als rustplaats; de Europese boommarters zijn gesignaleerd; en de doornhaai werd opnieuw geïntroduceerd.

Het projectteam ontwierp en implementeerde een stuw met vispassage om de vismigratie te bevorderen. Er werden acht vissoorten geobserveerd die door deze stuw zwommen. Bovendien wezen de talrijke vangsten van het monotype 'trachurus' van de driedoornige stekelbaars op een instroom van vis uit de Schelde naar het nieuwe overstromingsgebied. Dit werd verder bevestigd door de aanwezigheid van de tweekleurige fint en de Europese bot stroomafwaarts van de stuw.

Om het gebied aantrekkelijker te maken voor bezoekers is op basis van het bereikbaarheidsplan een recreatieve infrastructuur aangelegd, waaronder een 'Landart'-wandelpad en een 'tijdscapsule'-activiteit. De infrastructuur was compatibel met de instandhoudingsdoelstellingen en hielp de bezoekers uit de buurt te houden van kwetsbare natuurgebieden. Lokale ondersteuning is uitgegroeid tot mede-eigenaarschap met ondernemers die zich richten op bezoekers; een actieve groep vrijwilligers die natuuronderwijs geven, talrijke begeleidde wandelingen en het monitoren van projectacties; en de steun van de gemeente. Het project toonde aan dat vrijwilligers een belangrijke rol kunnen spelen in LIFE-projecten en hoe dit capaciteitsopbouw voor natuurbehoud mogelijk maakt. Het projectteam ontwikkelde '10 sleutels tot project mede-eigenaarschap', die in veel andere projecten gebruikt konden worden. De integratie van natuur, toerisme en bosbeheerplan biedt een stevige basis voor de duurzaamheid van de projectresultaten.

Het project heeft belangrijke economische voordelen in termen van aanpassing aan de klimaatverandering. Door het creëren van een verhoogde waterbuffercapaciteit in het gebied biedt het project bescherming tegen overstromingen in het verstedelijkte gebied, waardoor potentieel grote economische schade en menselijk leed als gevolg van overstromingen wordt voorkomen. Bovendien zijn het herstel van habitats en verbeterde recreatiemogelijkheden gunstig voor de gezondheid en het welzijn van de mens. Veel mensen pendelen bijvoorbeeld met de fiets of te voet door het terrein naar school of naar het werk. De socio-economische studie toonde aan dat restaurants en cafés meer bezoekers hadden, en dit kan de B&B's in de gemeente Kruibeke ten goede komen. Het project bracht ook veel lokale mensen bij elkaar; zowel mensen met verschillende belangen (bijvoorbeeld natuurbeschermers, kunstenaars, hengelaars), als verschillende generaties, wat dus gunstig was voor het vergroten van de sociale cohesie.

Voor meer informatie:
<http://scalluvia.eu>

LIFE Milieubeleid en –bestuur en informatie

Dit prioriteitsgebied is bedoeld om de bewustmaking rond milieu-aangelegenheden te vergroten, de communicatie te ondersteunen, het beheer en de verspreiding van milieu-informatie en te stimuleren een beter milieubeheer door de betrokkenheid van de belanghebbenden te verruimen.

Tot nog toe heeft de component LIFE Milieubeleid en –bestuur en informatie (voorheen LIFE Informatie & Kommunikatie) drie projecten in België gefinancierd. Dit is een investering van €4 miljoen, waarvan €2 miljoen is verstrekt door de Europese Unie.

Het AlterIAS-project werd beëindigd op het einde van 2013 en had als doelstelling de verspreiding van invasieve uitheemse planten in de volledige productieketen te beperken door de milieurisico's van de Belgische sierteelt van kweker tot tuinier onder de aandacht te brengen. De totale investering bedraagt €1 miljoen, waarvan de EU 50% heeft bijgedragen. Het project werd uitgevoerd door het Laboratorium voor Ecologie van de Agronomische faculteit van Gembloers.

Het Life EWRW+-project, dat voortbouwt op de vorige Europese Week van de Afvalvermindering (2009-2011), ontwikkelde communicatiemiddelen en evenementen om afval te verminderen, producten te hergebruiken en materialen te recyclen (3R-concept – Reduce, Reuse, Recycle). Het project werd uitgevoerd door een regionale overheid (ACR+) en werd medio 2017 afgerond (zie onderstaand kader).

Momenteel loopt er één project in het kader van dit onderdeel. Het LIFE SWEAP-project is gericht op een toename van het aantal leden dat deelneemt aan de 'handhavingsacties' van IMPEL (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law) om illegale afvalhandel beter op te sporen, te verhinderen en te voorkomen.

Europese week van de afvalvermindering (LIFE EWRW+) LIFE12 INF/BE/000459

Het projectteam van Life EWRW+ heeft in 27 EU-lidstaten evenementen georganiseerd die veel mensen hebben bereikt, waardoor zij zich meer en beter bewust zijn geworden van de manier waarop zij afval kunnen voorkomen en voorbereiden op hergebruik en recycling.

Als focus voor hun activiteiten ontwikkelde het projectteam eerst een aantrekkelijke en gebruiksvriendelijke website. Hier kunnen projectdocumenten, tools en trainingsmateriaal gratis worden gedownload. De talrijke communicatieproducten van het project omvatten toolkits, panelen, informatieborden en video's.

Het belangrijkste resultaat was de jaarlijkse Europese Week van de Afvalvermindering (EWRW – European Week for Waste Reduction) georganiseerd voor de vier jaar van het project, met alle bijbehorende evenementen. Deze omvatten onder meer de Europese Clean Up Day (ECUD), met goed bekendgemaakte activiteiten op het gebied van afvalinzameling ("Let's Clean Up Europe"), en vier bijbehorende thematische preventiedagen. De thematische preventiedagen hadden betrekking op hergebruik (2013), stoppen van voedselverspilling (2014), dematerialisatie (2015) en vermindering van verpakkingsafval (2016). De thematische preventiedagen werden allemaal vergezeld van factsheets en posters, vertaald in alle 7 talen van de projectpartners. Andere projectdocumenten hadden betrekking op gevaarlijk afval en andere kwesties.

Alle projectactiviteiten werden uitgevoerd via de betrokkenheid van 57 EWRW-coördinatoren, die werden opgeleid via een reeks projectopleidingsdagen en online trainingssessies (webinars). Er was minstens één EWRW-editie in 27 EU-landen en minstens één in 16 niet-EU-landen. Het project was betrokken bij de uitvoering van in totaal 48 965 acties. Van deze acties werden er 24 bekroond. De deelnemers aan de EWRW waren in staat om hun afval met 37% meer te verminderen dan de verwachte vermindering van het jaarlijkse afval van de Europese burgers, om tot een niveau te komen van 26 kg materiaal voor recycling per jaar (een stijging van 19%). In totaal werd 7 811 ton zwerfvuil ingezameld tijdens de European Clean Up Days (976 010 deelnemers en 7 125 acties), terwijl 9 120 ton afval werd voorkomen tijdens de thematische preventiedagen.

Het toegenomen bewustzijn over afvalpreventie, hergebruik en recycling had positieve milieueffecten voor het leefmilieu in de EU en daarbuiten. De sleutel tot het succes van het project was het bereiken van verschillende doelgroepen door specifieke communicatiemiddelen over specifieke onderwerpen te ontwikkelen. De grote hoeveelheden ingezameld zwerfvuil hadden ook directe milieuvoordelen.

Het project hielp bij de introductie van het 3R-concept in landen die niet zo ver gevorderd waren op het gebied van afvalvermindering, hergebruik en recycling. De uitbreiding van de EWRW tot andere landen, zelfs buiten het oorspronkelijke geografische toepassingsgebied, werd als een echt succes beschouwd en toont de mogelijkheid om dergelijke initiatieven in andere delen van de wereld te ontwikkelen.

Wat de sociaal-economische impact betreft, kan het vinden van oplossingen en gerichte communicatieactiviteiten met bedrijven, scholen, ngo's en overheden hun afvalproductie verminderen en hen ook helpen geld te besparen, met mogelijke domino-effecten voor de economie en het scheppen van banen.

Dankzij het voorbereidende werk dat door het project tot stand is gebracht, wordt de EWRW ook na de LIFE-financiering (bv. 17-25 november 2018) voortgezet. Sinds juli 2017 wordt zij geleid door de EWRW-stuurgroep (www.ewwr.eu), waarin de begunstigde van het LIFE-project samen met een groter aantal organisaties betrokken zijn.

Voor meer informatie:
<https://ewwr.eu/ned/>

Deelprogramma voor Klimaatactie (LIFE 2014-2020)

LIFE Beperking van Klimaatverandering en LIFE Adaptatie aan Klimaatverandering

Het prioriteitsgebied van de component voor Beperking van Klimaatverandering draagt bij tot een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, voornamelijk door de bijdrage aan de implementatie en de ontwikkeling van verwante beleids- en wetgevingsmaatregelen, verbetering van het kennisbestand, ontwikkeling van geïntegreerde aanpakken, en ontwikkeling en demonstratie van innovatieve technologieën, systemen, methodes en instrumenten.

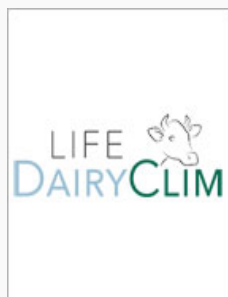
Tot nog toe heeft het gebied Mitigatie van klimaatverandering acht projecten in België gefinancierd. Drie daarvan zijn afgesloten. Het LIFE-Dairyfarm project heeft bijgedragen tot de matiging van de klimaatimpact en tot het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen in de melkveehouderij. De resultaten van dit project kunt u hieronder raadplegen. LIFE DRB, dat tot doel had de uitstoot van broeikasgassen van een fabriek in de staalindustrie te verminderen, eindigde zonder de verwachte resultaten te bereiken; en LIFE Beverage, dat tot doel hadden de uitstoot van broeikasgassen van de productie van dranken in België en het VK te verminderen, werden slechts met gedeeltelijke resultaten afgesloten.

Er zijn vijf lopende projecten. LIFE FRONT wil de belemmeringen voor de standaardisatie van brandbare koudemiddelen voor koel-, klimaatregelings- en warmtepomptoeepassingen uit de weg ruimen. LIFE BIPV wil innovatieve BIPV-installaties (Building Integrated PhotoVoltaics) demonstreren in gebouwen in twee EU-regio's met verschillende klimatologische kenmerken. LIFE_SF6-FREE wil klimaatvriendelijke alternatieven voor SF6 in deeltjesversnellers demonstreren, bevestigen en uitrollen. NATURAL HVACR 4 LIFE heeft tot doel innovatieve, geïntegreerde installaties voor verwarming, ventilatie, airconditioning en koeling (HVACR) met een natuurlijk koudemiddel te demonstreren. Life SMART wil een innovatieve en kosteneffectieve oplossing ontwikkelen die hernieuwbare energieën integreert in het staalproductieproces.

De totale investering voor deze projecten bedraagt € 21,5 miljoen, waarvan de EU € 13,5 miljoen voor haar rekening neemt. De projecten zullen respectievelijk worden uitgevoerd door grote bedrijven en één universiteit (Luik). De gemiddelde duur van de projecten bedraagt tussen 28 en 60 maanden.

Het prioriteitsgebied van het component Adaptatie aan Klimaatverandering ondersteunt initiatieven die de weerbaarheid tegen de klimaatverandering verbeteren, in het bijzonder door de bijdrage aan de implementatie en de ontwikkeling van verwante beleids- en wetgevingsmaatregelen, verbetering van het kennisbestand, ontwikkeling van geïntegreerde aanpakken en ontwikkeling en demonstratie van innovatieve technologieën, systemen, methodes en instrumenten.

Tot op heden heeft het onderdeel Adaptatie aan Klimaatverandering één project in België gefinancierd. Het LIFE SPARC-project stelt maatregelen voor om het Schelde-estuarium en het sterk verstedelijkte gebied ervan bestand te maken tegen de klimaatverandering. Dit project omvat een totaal budget van 8,5 miljoen euro, waarvan de EU 2,5 miljoen euro zal bijdragen. Het project wordt gecoördineerd door het Vlaamse Agentschap voor Natuur en Bos.

Voederstrategieën om de uitstoot van methaan en de koolstofafdruk van zuivelkoeien in België, Luxemburg en Denemarken te verminderen (LIFE-Dairyfarm) LIFE14 CCM/BE/001187

LIFE-Dairyfarm bood strategieën ter beperking van de klimaatverandering, benadrukte het belang van het behoud van graslanden en stelde rapporten en andere publicaties op over de resultaten ervan. Door zijn prestaties heeft het project een aanzienlijke impact op de broeikasgasemissies (BKG) in de LULUCF-sector (landgebruik, verandering in landgebruik en bosbouw) aangetoond. Dit zal aanbevelingen opleveren voor de landbouwsector om te voldoen aan de EU-

inspanningsverdelingsverordening, met inbegrip van de landbouwsector.

De projectpartners hebben twee onderzoeken uitgevoerd op grasland. Deze enquêtes hebben bijgedragen tot de beschrijving van de beweidingpraktijken in de deelnemende landen en tonen grote verschillen aan tussen landen met een laag percentage melkveehouderijen in Denemarken (37%), terwijl het in Wallonië een belangrijke praktijk is (96,5%). De tweede enquête toonde een daling van deze praktijk in Luxemburg (van 84,4% in 2016 naar 60,5% van de melkkoeien in 2019). Het toonde ook aan dat voedsel etiketten en premieprijzen een belangrijke stimulans waren om begrazing verder te zetten. Aan de andere kant noemden de landbouwers het moeilijke beheer van de klimaatproblemen als reden om te stoppen met begrazing in 45,5% van de antwoorden in 2019 tegenover 22,9% in 2016; waarschijnlijk als gevolg van de langdurige droogte die in 2018 werd waargenomen. Het samenvattende verslag van de enquêtes werd naar de beleidsmakers gestuurd om het bewustzijn over het behoud van grasland te vergroten. Een tweede doelstelling van het project was het beschrijven van de beste voedingsstrategieën die de methaanuitstoot kunnen verminderen. Daarom heeft het projectconsortium verschillende innovatieve voeder- en weidingsstrategieën voor melkkoeien getest, om de meest efficiënte te selecteren in termen van broeikasgasemissiereductie met minimale of positieve sociaaleconomische effecten. De beste praktijken werden vervolgens gedemonstreerd op proefboerderijen.

Het project heeft met succes de beste voederstrategieën en precisiebegrazingstechnieken gedefinieerd, op basis van de resultaten van bedrijfsproeven. Deze bleken het potentieel te hebben om de BKG-uitstoot van de zuivelsector aanzienlijk te verminderen. Daarna werden de resultaten gevalideerd in proefbedrijven in Luxemburg, Denemarken en België. Wat de beste voedingsstrategieën betreft, werd een daling van 10-11% methaan (CH4) uitstoot per kg melk bereikt door het gebruik van krachtvoer dat rijk is aan geëxtrudeerd lijnzaad (Nutex) zonder negatieve zoötechnische impact. Precisiebegrazingstechnieken hebben de voederkosten met 20% verminderd door de aanvulling met krachtvoer te verminderen. Bovendien maakte een verbeterde begrazingsmethode een toename van de koolstofvastlegging in het grasland met 11% mogelijk. Ten slotte werd de biodiversiteit ook versterkt door een duurzamer beheer van het grasland. Aan de hand van een levenscyclusanalyse kon de wereldwijde impact van deze praktijken op het milieu worden beoordeeld.

Het belangrijkste klimaatvoordeel is de demonstratie van een vermindering van 10% van de uitstoot van broeikasgassen (voornamelijk methaan) in de productie van melkkoeien. Een ander milieuvoordeel is het behoud van blijvend grasland.

Voor meer informatie:

<http://labos.ulg.ac.be/dairyfarm/en/>

LIFE Klimaatgovernance en Informatie

Het prioriteitsgebied Klimaatgovernance en Informatie stimuleert bewustmaking rond klimaataangelegenheden, ondersteunt de communicatie, het beheer en de verspreiding van klimaatinformatie, bevordert een doeltreffendere naleving van de klimaatwetgeving en bevordert een beter klimaatbeheer door de betrokkenheid van de belanghebbenden te verruimen.

Tot op heden heeft het onderdeel Klimaatgovernance en -informatie twee projecten in België medegefinancierd. LIFE MaxiMiseR is afgesloten (zie de gedetailleerde resultaten ervan in het projectvak hieronder) en gericht op het vergroten van de capaciteit van de Europese instellingen en regeringen om hun ontwikkeling en uitvoering van Koolstofarme ontwikkelingsstrategieën te verbeteren. Het project LIFE UNIFY heeft tot doel de EU samen te brengen op het gebied van klimaatactie.

Deze projecten vertegenwoordigen een totale investering van 3,5 miljoen euro, waarvan de EU 2 miljoen euro zal bijdragen. De projecten worden gecoördineerd door ngo's en hebben een looptijd van 30 tot 48 maanden.

Vakjes aanvinken of succes laten zien? - Het potentieel van de verordening betreffende het bewakingssysteem van de EU voor LIFE (LIFE MaxiMiseR) LIFE14 GIC/BE/000590

LIFE MaxiMiseR heeft een zeer waardevolle bijdrage geleverd aan de creatie van een gunstig kader betreffende milieuplanning voor 2050 op EU niveau. Het project heeft aangetoond dat er sprake is van samenwerking, mobilisatie, bewustmaking en kennisuitwisseling tussen de betrokken partijen (de Permanente Vertegenwoordigingen van de EU-lidstaten, het Europees Milieuagentschap, DG Clima van de Europese Commissie), Europees Verbond van Vakverenigingen (EVV), Climate Action Network (CAN) en maatschappelijke organisaties (bijv. denktanks, industriële ondernemingen).

Het project ontwikkelde een online evaluatie-instrument voor koolstofarme ontwikkelingsstrategieën (LCDS) en een leidraad - het delen van beste praktijken en getrokken lessen met EU- en niet-EU-belanghebbenden - door middel van de kwalitatieve beoordeling van de LCDS van elke EU-lidstaat van 2015 en 2017, om zo betere koolstofarme ontwikkelingsstrategieën te ondersteunen. Daarnaast heeft het projectteam webinars en rondetafelgesprekken georganiseerd om zijn doelgroepen te bereiken met als doel de lidstaten te versterken bij de ontwikkeling van hun langetermijnvisie en -strategieën. Het effect van deze acties zal in toekomstige iteraties van LCDS worden gezien.

LIFE MaxiMiseR heeft de EU-ETS-wetgeving (emissiehandelssysteem) zodanig beïnvloed dat het standpunt van het Europees Parlement in overeenstemming is met de aanbevelingen van het project (het oormerken van de inkomsten uit de veilingen voor het klimaat en het opnemen van de emissierechten in de reserve voor marktstabiliteit). Het pleidooi voor de Energy Union Governance-verordening richtte zich op de netto nulmissie tegen 2050, waarbij tegelijkertijd de plannen voor 2050 en 2030 worden uitgevoerd en een model wordt geboden voor langetermijnstrategieën.

Voor meer informatie:
<http://www.maximiser.eu>

Geïntegreerde LIFE-projecten voor het Milieu en Klimaat

Dit prioriteitsgebied van LIFE heeft als doel milieu- en klimaatplannen of -strategieën zoals vereist door specifieke EU-milieu- of klimaatwetgeving te implementeren op een grote territoriale schaal (regionaal, multiregionaal, nationaal, transnationaal), voornamelijk op gebied van natuur, water, afval, lucht en beperking van en aanpassing aan klimaatverandering. Ze verzekeren de betrokkenheid van belanghebbenden en moedigen de coördinatie en mobilisatie aan van ten minste één andere relevante EU-, nationale of private financieringsbron.

Tot op heden werden in België vier geïntegreerde projecten medegefinancierd: drie voor het Milieu en één voor het Klimaat.

Het Belgian Nature Integrated Project (BNIP), gecoördineerd door het Agentschap voor Natuur en Bos, zal de operationele planning voor de implementatie van de prioritaire actiekaders ('Prioritized Action Frameworks' of PAF's) van het Vlaamse en Waalse Gewest en de uitvoering van de Natura 2000-doelstellingen van de Vlaamse, Waalse en federale overheid ontwikkelen en beheren (zie kader hieronder). Het IP Belini-project, uitgevoerd door de Vlaamse Milieumaatschappij, zal zich toespitsen op een welbepaald deel van het internationale stroomgebiedsdistrict van de Schelde dat representatief is voor het hele district, namelijk het stroomgebied van drie Belgische zijrivieren van de Schelde: de Zenne, de Dijle en de Demer. Het LIFE-IP C-MARTLIFE-project, dat wordt uitgevoerd door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij, zal uitvoering geven aan het Vlaamse afvalbeleid, met een specifieke focus op het versnellen en versterken van het Actieplan Kunststoffen. Bovendien wil het zijn acties via interregionale en nationale partners uitbreiden tot het hele Belgische grondgebied.

Het doel van LIFE IP BE REEL! is om de voorwaarden te creëren voor de volledige uitvoering van de strategische plannen voor de renovatie van woningen in het Vlaamse en Waalse gewest in België. Dit project wordt gecoördineerd door het Vlaams Energieagentschap van de Vlaamse Overheid (VEA).

Deze projecten vertegenwoordigen een totaal budget van € 69 miljoen, waarvan de EU € 40 miljoen zal bijdragen. De looptijd van de projecten varieert van 84 tot 123 maanden.

BNIP

Geïntegreerd project Belgische natuur ('Belgian Nature Integrated Project' of BNIP) LIFE14 IPE/BE/000002

Het geïntegreerd project Belgische natuur (BNIP) zal de operationele planning ontwikkelen en beheren voor de implementatie van de prioritaire actiekaders ('Prioritized Action Frameworks' of PAF's) en de uitvoering van de Natura 2000-doelstellingen van de Vlaamse, Waalse en federale overheid. De doelstelling van het geïntegreerde project bestaat er niet in alle doelstelling van de prioritaire actiekaders te bereiken, maar wel om bij te dragen aan de implementatie ervan door tools en expertise te ontwikkelen, de betrokkenheid van de overheden te vergroten, hun deelname en die van stakeholders te verstevigen. De idee is dat de resultaten van deze pilootpraktijken en -beheer kunnen worden overgedragen naar andere Natura 2000-sites.

Naast de sites in Vlaanderen en Wallonië zal het project ook de doelstellingen vervullen die vastgelegd zijn in het federale mariene prioritaire actiekaders (PAF) en de Kaderrichtlijn mariene strategie om een gunstige staat van instandhouding van soorten en habitats te bereiken.

De algemene thematische doelstellingen zijn: een programmastructuur en beheer vastleggen voor Natura 2000; om actieplannen te ontwikkelen voor habitats en soorten en voor sitebeheer; capaciteit opbouwen door expertise met relevante benaderingen en tools; communicatietools implementeren om de betrokkenheid van de stakeholders te vergroten; technische instrumenten en tools ontwikkelen, zoals databases; projecten opzetten voor een subset van actie- en beheerplannen; en de biologische monitoring en socio-economische onderzoeken uitvoeren die zorgen voor een betere kennis van habitats, soorten, ecosysteemfuncties en -diensten.

Voor meer informatie:
<http://www.life-bnip.be/>

Meer weten over LIFE en LIFE-projecten?

LIFE-website

Op de LIFE-website vindt u een schat aan informatie over het LIFE-programma:

https://cinea.ec.europa.eu/life_en

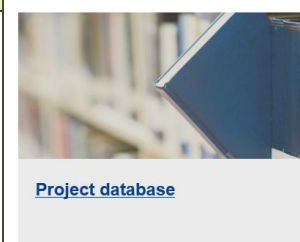

Database LIFE-projecten

Voor meer informatie over LIFE-projecten in België of LIFE-projecten in het algemeen kunt u de onlinedatabase van de LIFE-projecten raadplegen.

<https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/search>

Deze database is makkelijk raadpleegbaar en is de officiële informatiebron inzake alle lopende en voltooid LIFE projecten. In de database vindt u ook informatie over de begunstigden, hun contactdetails en de projectwebsites.

Social media

twitter.com/LIFE_Programme

<http://www.facebook.com/LIFE.programma>

Contact

Het Nationaal Contactpunt voor België

Federale overheidsdienst (FOD) Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

Agentschap voor Natuur en Bos (Natuur en Biodiversiteit)

Naam: Mevrouw Stefanie Hugelier
De heer Wim Smits, adjunct-directeur Gebiedsgerichte Werking

Adres: Victor Hortaplein 40 bus 10
B – 1060 Brussel
Havenlaan 88
B - 1000 Brussel

Tel.: +32 2 524 96 88
+32 492237915

E-mail: stefanie.hugelier@milieu.belgie.be
wim.smits@vlaanderen.be

Website: [Federale overheidsdienst \(FOD\) Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu](https://www.fod.vlaanderen.be/)

Het Monitoringteam voor België

NEEMO EEIG – PROSPECT

Adres: Koninklijke-Prinsstraat 83
B-1050 Brussel

Tel.: +32 2 514 55 3

E-mail: prospect@neemo.eu

Recent voltooide en lopende LIFE Milieu- en Hulpbronnen efficiëntieprojecten				
Projecttitel	Projectnummer	Website	Klik op het icoon voor een beknopte projectbeschrijving	Projectduur
Validatie van een milieuvriendelijk systeem, combineren van CO2-opslag en productie van biobrandstof gebaseerd op algencultuur voor toepassing in industriële uitlaten (AGICAL+)	LIFE10 ENV/BE/000696	http://www.agical.eu/		01/2011 -> 09/2016
Duurzaam En geïntegreerd bodembeheer om MilieuEffecten TE Reduceren (DEMETER)	LIFE10 ENV/BE/000699	http://www.demeterlife.eu		01/2012 -> 03/2016
GtoG: Van productie tot recyclage, een circulaire economie voor de Europese gipsindustrie met de afbraak- en recyclage-industrie"(GtoG)	LIFE11 ENV/BE/001039	http://gypsumtogypsum.org/		01/2013 -> 01/2016
Verbeteren van de duurzaamheid van bouwmaterialen door middel van innovatieve behandeling op siliconenbasis (SILEX)	LIFE11 ENV/BE/001046	http://www2.dowcorning.com/content/construction/landing/lifeplus.aspx		06/2012 -> 05/2016
Productie van polyfosforzuur door middel van een innovatief systeem gebaseerd op het natte proces voor fosforzuur (LIFE Polyphos Acid)	LIFE12 ENV/BE/000205	http://www.prayon.com/fr/nos-activites/innovations/life-polyphos-acid.php		07/2013 -> 03/2016
Demonstratie van een innovatieve verbrijzelingsmethode voor glas en alternatief glasgruis bij de productie van vlak glas (LIFE FLAT to FLAT)	LIFE12 ENV/BE/000214	http://agc-flattoflat.eu		07/2013 -> 12/2017
Vernieuwing in de ontwikkeling en het ontwerp van multifunctionele groene en blauwe infrastructuren in de stadsrand (LIFE-GREEN4GREY)	LIFE13 ENV/BE/000212	http://www.green4grey.be/		07/2014 -> 06/2019
Biomassa gasomzetting voor CO2 uitstootvermindering en valorisatie van bio-afval in energie intensieve industriële processen (LIFE OxyUp)	LIFE13 ENV/BE/000517	http://xylowatt.com/life-oxyup		06/2014 -> 10/2018
Liquidatie van volledige uitstoot- en lawaaniveaus tijdens afvalophaling met waterstof! (LIFE 'N GRAB HY!)	LIFE14 ENV/BE/000415	http://www.lifeandgrabhy.eu		09/2015 -> 09/2019
Productie van volledig recycleerbare en herbruikbare 'groene' composieten op basis van bioharsen en natuurlijke vezels (LIFE RECYSITE)	LIFE15 ENV/BE/000204	http://recysite.eu		07/2016 ->06/2019
REFRESHMENT - Pilootproject voor milieuvriendelijke, efficiënte, duurzame en gezonde productontwikkeling (LIFE REFRESHMENT)	LIFE15 ENV/BE/000267	http://www.ab-inbev.eu/refreshment.html		07/2016 ->12/2018
Op natuurlijke en duurzame wijze metaalverontreiniging in rivieren en beken in kwetsbare	LIFE18 ENV/BE/000286			07/2019 ->08/2025

natuurgebieden te reduceren om de wateropslagcapaciteit te vergroten (LIFE NARMENA)		https://www.ovamenglish.be/life-narmena-0		
Recycling van hoogwaardige secundaire thermoplasten en kritische grondstoffen afkomstig van gemengde AEEA- en EoL-voertuigen (Life PlasPLUS)	LIFE18 ENV/BE/000368	https://www.clinsh.eu/		07/2019 ->12/2022
Ecologische bestrijding van de eikenprocessierups (Thaumetopoea processionea) als niet-chemische oplossing (LIFE eikenprocessierups)	LIFE19 ENV/BE/000102	https://eikenprocessierups.life/		09/2020 ->08/2025
Demonstratie van innovatieve technologieën om nieuwe stromen van voormalige voedingsmiddelen te verwerken tot hoogwaardige diervoeders (LIFE F3)	LIFE19 ENV/BE/000244	NVT		09/2020 ->08/2023

Recent afgesloten en lopende LIFE Natuur en Biodiversiteitprojecten

Projecttitel	Projectnummer	Website	Klik op het icoon voor een beknopte projectbeschrijving	Projectduur
Herstelling van de natuurlijke habitats in de Luikse Ardennen	LIFE10 NAT/BE/000706	http://biodiversite.wallonie.be/fr/life-ardenne-liegeoise-2012-2018.html?IDC=3590		01/2012 -> 12/2018
Ontwikkeling van de beddingen van het elektriciteitsnet als middel ter verbetering van de biodiversiteit (ELIA)	LIFE10 NAT/BE/000709	http://www.life-elia.eu/nl/		09/2011 -> 08/2016
Behoud van habitats en soorten van bocagelandschappen van de Fagne-Famenne (Bocages)	LIFE11 NAT/BE/001059	http://www.lifeprairiesbocageres.eu/		07/2012 -> 06/2019
Prioritaire acties voor graslanden en weiden in Zuidelijk Lotharingen en de Ardennen (Herbages)	LIFE11 NAT/BE/001060	http://www.life-herbages.eu		01/2012 -> 12/2019
Natuurherstel Most-Keiheuvel (Most-Keiheuvel)	LIFE11 NAT/BE/001061	http://www.natuurenbos.be/nl-BE/Over-ons/Projecten/Keiheuvel-De-Most.aspx		06/2012 -> 05/2017
Habitatherstel HAGELAND (Life Hageland)	LIFE11 NAT/BE/001067	http://www.life-hageland.be		09/2012 -> 08/2018
Grootschalig herstel van een complex van grond- en insijpelingswaterafhankelijke habitats (Vochtig Haspengouw)	LIFE11 NAT/BE/001068	http://www.life-vochtighaspengouw.be		09/2012 -> 08/2018
Herstel van natuurlijke habitats voor ernstig bedreigde soorten door defragmentatie van het Zoniënwoud (Life OZON)	LIFE12 NAT/BE/000166	http://www.sonianforest.be/lifeozon/		07/2013 -> 06/2017
Herstel van de graslanden in de Oostkustpolders (LIFE Oostkustpolders)	LIFE12 NAT/BE/000252	https://www.natuurpunt.be/pagina/leiding-life-oostkustpolders		07/2013 -> 06/2018

Grote Netewoud: wildernis op menselijke schaal (LIFE Grote Netewoud)	LIFE12 NAT/BE/000438	http://www.natuurpunt.be/nl/life-grote-netewoud_3364.aspx		09/2013 -> 08/2019
Habitatherstel van alluviale bossen en krekken binnen de gecontroleerde overstromingsgebied van de Schelde-estuariumsite Kruikeke-Bazel-Rupelmonde (LIFE+SCALLUVIA)	LIFE12 NAT/BE/000596	http://scalluvia.eu		09/2013 -> 09/2017
Herstel van de Vlaamse en Noord-Franse duinen (LIFE FLANDRE)	LIFE12 NAT/BE/000631	http://www.lifeflandre.be		09/2013 -> 09/2018
Herstellen van heide (Life Together)	LIFE12 NAT/BE/001098	http://www.togetherfornature.be		10/2013 -> 09/2017
Grensoverschrijdend herstel van heide, landduinen en vennen, integrale aanpak exoten (HELVEX-LIFE)	LIFE13 NAT/BE/000074	http://www.grensparkzk.nl/helvex-life-project-2014-2019		07/2014 -> 06/2019
Connectiviteit van het Natura-2000-netwerk in het overschrijdend gebied aan de Belgisch-Nederlandse grens in het Maasbekken (LIFE Pays Mosan)	LIFE13 NAT/BE/001067	http://www.lifepaysmosan.eu		07/2014 -> 06/2020
LIFE IN QUARRIES	LIFE14 NAT/BE/000364	http://www.lifeinquarries.eu		10/2015 -> 09/2020
Actieplan voor de verbetering van de habitats van bedreigde Europese soorten in de Demervallei door brede samenwerking (LIFE Delta)	LIFE15 NAT/BE/000760	https://www.natuurpunt.be/pagina/life-delta		09/2016 -> 08/2022
Herstel en behoud van (semi-)natuurlijke habitats in de oostelijke Ardennen (België) (LIFE NARD-US)	LIFE15 NAT/BE/000774	http://www.life-nardus.eu		07/2016 -> 06/2023
Stroomafwaartse vismigratie langs de lage Maas (LIFE4FISH)	LIFE16 NAT/BE/000807	https://edfluminus.edf.com/en/edfluminus/our-activities/produce-energy/hydroelectricity/life4fish/innovation-at-the-service-of-wildlife		10/2017 -> 03/2022
Groene valleien: het behoud van habitats verbinden met het beheer van biomassa op lange termijn en de multistakeholderbenadering (LIFE Green valleys)	LIFE17 NAT/BE/000445	https://www.natuurpunt.be/pagina/leiding-life-green-valleys		09/2018 -> 08/2025
Life Nardus & Limosa, grootschalig herstel van nardus graslanden & behoud van weidevogels in De Kempen (BE-NL) (LIFE Nardus & Limosa)	LIFE18 NAT/BE/000576	https://www.natuurpunt.be/pagina/doelstellingen-life-nardus-limosa		07/2019 -> 11/2025
De steriele triploïde methode voor populatiecontrole van aquatische invasieve fauna: proefproject op de Amerikaanse brulkikker (LIFE 3n-Bullfrog)	LIFE18 NAT/BE/001016	https://www.natuurenbos.be/stierkikker		10/2019 -> 03/2025

Ecologisch herstel van rivieren en bossen in de diepe valleien van de bekkens van de Ourthe, de Amblève, de Vesder en de Our (LIFE VALLEES ARDENNAISES)	LIFE19 NAT/BE/000054	http://biodiversite.wallonie.be/fr/life-vallees-ardennaises.html?IDC=6290		09/2020 → 09/2028
Prioritaire acties voor graslanden, bossen en aanverwante soorten in Wallonië (BE) en de regio Grand-Ouest (FR) (LIFE Connexions)	LIFE19 NAT/BE/000093	https://www.life-connexions.eu/		09/2020 → 09/2028
Totstandbrenging van geïntegreerde en snelle maatregelen ter bestrijding van invasieve uitheemse soorten (LIFE RIPARIAS)	LIFE19 NAT/BE/000953	NVT		01/2021 → 12/2026

Recente en lopende LIFE-projecten inzake Milieugovernance en -informatie

Projecttitel	Projectnummer	Website	Klik op het icoon voor een beknopte projectbeschrijving	Projectduur
Europese Week van de afvalvermindering (Life EWWR+)	LIFE12 INF/BE/000459	http://www.ewwr.eu/		07/2013 → 06/2017
Project inzake de overbrenging van afvalstoffen – Handhavingsmaatregelen (LIFE-SWEAP)	LIFE17 GIE/BE/000480	https://www.sweap.eu/		07/2018 → 06/2023

Lopende projecten LIFE Beperking van Klimaatverandering en LIFE Adaptatie aan Klimaatverandering

Projecttitel	Projectnummer	Website	Klik op het icoon voor een beknopte projectbeschrijving	Projectduur
Voederstrategieën om de uitstoot van methaan en de koolstofafdruk van zuivelkoeien in België, Luxemburg en Denemarken te verminderen (LIFE-Dairyclim)	LIFE14 CCM/BE/001187	http://labos.ulg.ac.be/dairyclim/en/		10/2015 → 09/2019
BEVERAGE – Brouwerij-energiebesparingsproject voor een innovatief, efficiënt en milieuvriendelijk brouwproces (LIFE BEVERAGE)	LIFE15 CCM/BE/000090	http://www.ab-inbev.eu/beverage.html		07/2016 → 06/2018
Mogelijkheden voor ontvlambare koelmiddelen voor natuurlijke technologieën - Verbeterde normen en productontwerp voor veilig gebruik (FRONT) (IFE FRONT – Flammable Refrigerant Options for Natural Technologies)	LIFE16 CCM/BE/000054	http://lifefront.eu/		06/2017 → 06/2020
Demonstratie van een innovatief gebouw-geïntegreerd fotovoltaïsch systeem voor nul-netto-energie-gebouwen (LIFE BIPV)	LIFE16 CCM/BE/000120	http://www.agc-bipvlife.com/		07/2017 → 06/2020

Demonstratie en validatie van twee economisch haalbare klimaatvriendelijke alternatieven voor SF6-vrije hoogspanningstoepassingen (LIFE_SF6-FREE)	LIFE17 CCM/BE/000113	http://www.iba-dynamitron-lifesf6free.com/		07/2018 -> 11/2020
Vervanging van F-gas: demonstratie van innovatieve, geïntegreerde HVACR-installaties met natuurlijk koudemiddel (NATURAL HVACR 4 LIFE)	LIFE18 CCM/BE/001182	https://www.naturalhvacr4life.eu		06/2019 -> 06/2022
Nieuwe torrefactietechnologieën toegepast op CO ₂ -reductie: integratie van biomassa-afval in het staalproductieproces (Life SMART)	LIFE19 CCM/BE/001215	NVT		06/2020 -> 05/2023
Ruimte voor de Adaptatie van de Schelde aan klimaatverandering (LIFE SPARC)	LIFE16 CCA/BE/000107	https://www.natuurenbos.be/sparc		09/2017 -> 08/2022

Lopende Klimaatgovernance en informatieprojecten

Projecttitel	Projectnummer	Website	Klik op het icoon voor een beknopte projectbeschrijving	Projectduur
Vakjes aanvinken of succes laten zien? - Het potentieel van de verordening betreffende het bewakingssysteem van de EU voor LIFE (LIFE MaxiMiseR)	LIFE14 GIC/BE/000590	http://www.maximiser.eu/		01/2016 -> 07/2018
De EU samenbrengen op het gebied van klimaatmaatregelen (LIFE UNIFY)	LIFE18 GIC/BE/001190	https://unify.caneurope.org/		09/2019 -> 08/2022

Lopende Geïntegreerde LIFE-projecten

Projecttitel	Projectnummer	Website	Klik op het icoon voor een beknopte projectbeschrijving	Projectduur
Geïntegreerd project Belgische Natuur (LIFE BNIP)	LIFE14 IPE/BE/000002	https://www.life-bnip.be/nl/		01/2015 -> 12/2023
Belgisch Initiatief om een stap voorwaarts te zetten naar een goede toestand in het stroomgebied van de Schelde (Belini)	LIFE15 IPE/BE/000014	http://www.life-belini.be/index-en.php		01/2015 -> 12/2023
België renoveert voor energie-efficiënt wonen (LIFE IP BE REEL!)	LIFE16 IPC/BE/000005	https://www.be-reel.be/nl/startpagina		01/2015 -> 12/2023
Circulaire materiaalbenadering betreffende streefcijfers voor restafval en een zwerfvuulvrije omgeving (LIFE-IP C-MARTLIFE)	LIFE19 IPE/BE/000008	NVT		04/2020 -> 12/2027